

KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2022/258,**annettu 21 päivänä helmikuuta 2022,****poikkeuksen myöntämisestä Helleenien tasavallalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 säännöksistä Kreetan osalta***(tiedoksiannettu numerolla C(2022) 1140)***(Ainoastaan kreikankielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoista 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 64 artiklan,

ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5 päivänä kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 66 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Helleenien tasavalta, jäljempänä 'Kreikka', toimitti 3 päivänä kesäkuuta 2021 komissiolle Kreetan saarta koskevan, asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan ja direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaisen poikkeuspyynnön, jäljempänä 'hakemus'. Hakemuksessa pyydetään poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta, 9, 10, 11 ja 13 artiklasta sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta rajoitetuksi ajaksi eli 31 päivään joulukuuta 2023 saakka.
- (2) Komissio julkaisi hakemuksen verkkosivustollaan ⁽³⁾ 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja kehotti jäsenvaltioita ja sidosryhmiä antamaan huomautuksia 12 päivään elokuuta 2021 saakka.

2. KREETAN SAARI

- (3) Kreikalle kuuluva Kreetan saari sijaitsee Välimerellä Manner-Kreikan eteläpuolella. Saarella oli 3 päivään heinäkuuta 2021 asti itsenäinen sähköverkko, jota ei ollut liitetty mantereella olevaan kansalliseen sähköverkkoon.
- (4) Komission päätöksessä 2014/536/EU ⁽⁴⁾, jolla Kreikalle myönnettiin poikkeus eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY ⁽⁵⁾ säännöksistä, Kreeta katsottiin direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 42 kohdassa tarkoitetuksi pieneksi erilliseksi verkoksi. Kreetan suurjänniteomaisuus on yrityksen Public Power Cooperation S.A (PPC S.A) omistuksessa, ja sitä ylläpitää jakeluverkonhaltija (HEDNO SA). Koska saari ei ollut yhteenliitetty Manner-Kreikkaan, Kreeta ei voinut osallistua Kreikan marraskuussa 2020 käynnistämille vuorokausimarkkinoille, päivänsisäisille markkinoille eikä tasehallintamarkkinoille.

⁽¹⁾ EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54.

⁽²⁾ EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/derogation_decisions2020v1.pdf

⁽⁴⁾ Komission päätös 2014/536/EU, annettu 14 päivänä elokuuta 2014, poikkeuksen myöntämisestä Helleenien tasavallalle eräistä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY säännöksistä (tiedoksiannettu numerolla C(2014) 5902) (EUVL L 248, 22.8.2014, s. 12).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55).

- (5) Komission päätöksen 2014/536/EU 4 artiklan mukaan siinä myönnettyjä poikkeuksia ei sovelleta pieniin ja erittäin pieniin erillisiin verkkoihin sen jälkeen, kun ne on liitetty yhteenliitettyyn verkkoon. Tästä huolimatta Kreikan viranomaiset lopettivat 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen kyseisellä päätöksellä myönnetyn poikkeuksen Kreetan osalta ⁽⁶⁾.

Sähköverkko

- (6) Kreetan sähköverkon liittäminen mannermaan sähköverkkoon on Kreikalle hyvin tärkeä hanke, jotta varmistetaan turvallinen ja luotettava sähkönjakelu saarella. Kreikan sääntelyviranomaisen, jäljempänä 'RAE', on hyväksynyt Kreetan liittämisen verkkoon vuodet 2017–2026, 2018–2027 ja 2019–2028 kattavilla kymmenvuotisilla verkon kehittämissuunnitelmilla ja se on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa.
- (7) Ensimmäisessä vaiheessa (vaihe I) Kreetan länsiosa (Chanian prefektuuri) liitetään verkkoon Peloponnesoksen niemimaan kautta HVAC-johdoilla. Yhteyden nimellinen siirtokapasiteetti on noin 150 MW. Näin ollen vaiheen I valmistumisen odotetaan kattavan vain osan Kreetan sähköntarpeesta (noin kolmanneksen, Kreetan huippukulutus on 710 MW ja vuotuinen sähkönkulutus 3TWh) eikä Kreetasta tule sen myötä täysin yhteenliitettyä Kreikan sähköverkon osaa. Mannermaan sähköverkon ja Kreetan välisen yhdysjohdon odotetaan toimivan enimmäiskapasiteetillaan tai lähellä sitä, koska sen kapasiteetti ei täysin kata Kreetan kysyntää ja sähköä tuodaan Kreetaan mantereen yhteenliitetystä verkosta alhaisempien tuotantokustannusten vuoksi. Hankkeen kokeiluvaihe käynnistyi 3 päivänä heinäkuuta 2021 ⁽⁷⁾ ja kaupallinen vaihe 1 päivänä marraskuuta 2021 ⁽⁸⁾.
- (8) Toisessa vaiheessa (vaihe II) Kreetan keskiosa (Heraklionin prefektuuri) liitetään Manner-Kreikkaan (Attikan alue) kahdella HVDC-kaapelilla. Yhteyden nimellinen siirtokapasiteetti on noin 1 000 MW. Vaiheen II valmistuessa Kreetan saaren on määrä olla täysin yhteenliitetty mannermaan sähkönsiirtoverkkoon, ja saaren sähkön kysyntä on määrä kattaa kokonaisuudessaan. Vaiheen II kaapeleiden odotetaan olevan toiminnassa vuoteen 2023 mennessä.
- (9) Kreikka selventää, että Kreetan suurjänniteverkko oli määrä siirtää vaiheessa I kehitettävän yhdysjohdon kaupallisen toiminnan alusta alkaen Kreikan siirtoverkonhaltijan (IPTO SA) omistukseen, joka vastaisi sen ylläpidosta kyseisestä päivästä alkaen. HEDNO SA ei enää ylläpitäisi Kreetan suurjänniteverkkoa, mutta ylläpitäisi edelleen matala- ja keskijänniteverkkoja. Siirto tapahtui 1 päivänä elokuuta 2021, ennen kuin Kreetan ja Manner-Kreikan verkon yhdysjohdon vaiheen I kaupallinen toiminta alkoi.

Kreetan sähkömarkkinat

- (10) Kreetan saaren tuottajat ja toimittajat eivät tällä hetkellä tee tarjouksia Kreikan markkinoilla, ja yksiköiden ajojärjestys perustuu niiden muuttuviin vähimmäiskustannuksiin. Kreetan sähkön tukkuelvityshinta lasketaan kuukausittain perinteisten voimalaitosten, eli PPC:n laitosten, muuttuvien kustannusten ja kokonaiskustannusten perusteella, koska vakiintunut tuottaja on saaren ainoa perinteisen sähkön tuottaja. Lisäksi on olemassa useita uusiutuvan energian tuottajia, joilla on kiinteä tariffi sähkönhankintasopimuksen perusteella tai kunkin laitoksen toiminnan alkamispäivään perustuva kiinteä tariffi.
- (11) Kreetan ja mannermaan sähköverkon välinen yhdysjohto on rakenteellisesti ylikuormitettu vaiheen I valmistumisesta vaiheen II valmistumiseen eli Kreetan ja Manner-Kreikan sähköverkkojen täydelliseen yhteenliittämiseen saakka ("siirtymäkausi"). Ilman poikkeuksen myöntämistä seuraavat kaksi vaihtoehtoa ovat mahdollisia:

⁽⁶⁾ Lain 4001/2011 137 A § (virallinen lehti A 179/22.8.2011).

⁽⁷⁾ Ks. lain 4001/2011 108 B § (virallinen lehti A 179/22.8.2011), sellaisena kuin se on lisättyä lain 4821/2021 106 §:llä (virallinen lehti A 134/31.7.2021).

⁽⁸⁾ Lain 4001/2011 108 C §:n, sellaisena kuin se on lisättyä lain 4821/2021 107 §:llä, nojalla Kreikan siirtoverkonhaltija IPTO SA oli velvollinen ottamaan Kreetan yhteenliittämisen käyttöön kokonaisuudessaan (vaihe I) viimeistään 30. syyskuuta 2021. Tätä päivämäärää kuitenkin lykättiin 1 päivään marraskuuta 2021 RAE:n päätöksellä N:o 734/28.09.2021 (virallinen lehti B 4633/6.10.2021).

- a) Kreetta liitetään Kreikan tarjousalueeseen sähkön tukkumarkkinoilla, mistä aiheutuisi korkeita ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn kustannuksia, jotka IPTO S.A:n vuoden 2019 tietojen perusteella olisivat arviolta noin 240 miljoonaa euroa vuodessa;
- b) Kreetta liitetään sähkön tukkumarkkinoille erillisenä tarjousalueena. Tämä vaikuttaa lyhyellä aikavälillä kestävämmältä ratkaisulta, sillä vaiheen II valmistumisen, jonka odotetaan kestävän kaksi vuotta, pitäisi vähentää rakenteellista ylikuormitusta Kreetan ja Manner-Kreikan sähköverkkojen välillä.
- (12) Kreetalla ei myöskään ole riittävää mittausinfrastruktuuria, joka mahdollistaisi asianmukaisen liittämisen Kreikan sähkön tukkumarkkinoille ennen vuotta 2023.
- (13) Kreetan vähittäismarkkinat ovat tällä hetkellä avoimet kaikille Kreikan markkinoilla toimiville toimittajille, joista 20 toimii Kreetalla. Koska tuotantokustannukset Kreetan saarella ovat korkeammat kuin Kreikan yhteenliitettyssä sähköverkossa, Kreikka päätti, että sosiaalisen yhteenkuuluvuuden perusteella toimittajat soveltavat sen koko alueella yhtenäistä hinnoittelua kuhunkin asiakasryhmään.

3. PYYDETYT POIKKEUKSET

- (14) Pyydetyillä poikkeuksilla asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta, 8 artiklan 1 ja 4 kohdasta, 9, 10, 11 ja 13 artiklasta sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdasta pyritään löytämään Kreetan sähkön vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja tasesähkömarkkinoiden toimintaa koskeva ratkaisu. Tällaista ratkaisua sovellettaisiin Kreetan yhteenliittämistä Manner-Kreikan sähköverkkoon koskevan siirtymäkauden aikana. Näin ollen poikkeukset päättyvät, kun vaihe II valmistuu ⁽⁹⁾.
- (15) Hakija ehdottaa siirtymäkaudelle ”hybridimallia”, jossa Kreetan ja Manner-Kreikan sähköverkon yhdysjohtoa pidetään asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitettuna tasevastaavana. Tasevastaava toimii suurimman osan ajasta Kreetan näkökulmasta virtuaalisena sähköntuotantoyksikkönä ja mannermaan näkökulmasta virtuaalisena kuormituksena, joka tuo sähköä Manner-Kreikasta Kreetalle. Virtaus voitaisiin kääntää päinvastaiseksi, jos Kreetassa tuotetaan uusiutuvaa energiaa yli sen oman kuormituksen, jotta vältetään uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön käytön rajoittaminen. Kreetan yhteenliittämisen tasevastaavan fyysinen liitäntä Manner-Kreikan verkkoon on Chanian sähköaseman korkeajännitepuolella. Sen Manner-Kreikan verkosta ottama tai siihen syöttämä sähkö kirjataan Chanian sähköaseman korkeajännitepuolen mittausinfrastruktuurilla.
- (16) RAE on arvioinut 25 päivän toukokuuta 2021 ja 9 päivän kesäkuuta 2021 välisenä aikana järjestetyn julkisen kuulemisen pohjalta mahdollisia sääntöjä virtuaalisen tasevastaavan osallistumiseksi Manner-Kreikan sähköverkossa toimiville markkinoille.
- (17) Ehdotetussa ”hybridimallissa” Kreikan sähköpörssi HEnEX esittäisi Kreetan markkinaosapuolten puolesta hinnanottajan sähkötarjouksia Kreikan vuorokautisilla ja päivänsisäisillä sähkön tukkumarkkinoilla IPTO S.A:n ja HEDNO S.A:n laskemien ennusteiden mukaisesti. Kreikka ehdottaa kahta vaihtoehtoa, joista RAE järjesti julkisen kuulemisen 25 päivän toukokuuta 2021 ja 9 päivän kesäkuuta 2021 välisenä aikana. Näissä kahdessa vaihtoehdossa esitetään yksityiskohtaisesti, miten tarjoaminen voidaan toteuttaa käytännössä riippumatta siitä, onko kuormitus ja tuotanto erotettu vai ei. Vaihtoehdot ovat seuraavat:
- a) Vaihtoehto 1: HEnEX toimittaa Kreetan yhteenliittämisen tasevastaavan sähkömääriä suoraan vastaavat ensisijaiset hinnanottajan osto- tai myyntitarjoukset kuormituksen edustajien puolesta, jotka toimittavat sähköä Kreetan loppukäyttäjille, ja niiden toimitusten prosenttiosuuden mukaisesti, jonka laskee ennakkoon kuukausittain HEDNO SA Manner-Kreikasta Kreetalle suuntautuvan ennakkoidun tuonnin osalta tai uusiutuvien energianlähteiden ja alkuperätakuiden (DAPEEP) operaattori uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osalta, siinä harvinaisessa tapauksessa, että ennakkoidaan vientiä Kreetalta Manner-Kreikkaan;

⁽⁹⁾ Kreikka ei ole pyytänyt poikkeusta asetuksen (EU) 2019/943 51 artiklasta (siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi) tai direktiivin (EU) 2019/944 VI luvun (siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen) säännöksistä. Kreikka ilmoittaakin, että Kreetan saarella oleva, tällä hetkellä PPC:n omistama ja HEDNO S.A:n ylläpitämä korkeajänniteomaisuus siirretään siirtoverkonhaltija IPTO S.A:lle, joka on sen jälkeen sen omistaja ja ylläpitäjä. Siirto tapahtui 1. elokuuta 2021, ennen kuin Kreetan ja Manner-Kreikan verkon yhdysjohtoon vaiheen I kaupallinen toiminta alkoi.

- b) Vaihtoehto 2: HEnEX toimittaa Kreetan koko paikallista kuormitusta ja tuotantoa koskevat ensisijaiset hinnannottajan osto- tai myyntitarjoukset kuormituksen edustajien puolesta niiden toimitusten HEDNO S.A:n ennakkoon kuukausittain laskeman prosenttiosuuden mukaisesti, lämmöntuottajien puolesta IPTO S.A:n yksinkertaistetun ajojärjestyksen perusteella määrittelemien energiasuunnitelmien mukaisesti ja uusiutuvista lähteistä tuotettavan sähkön osalta DAPEEPin laskennan mukaisesti.

Tasepoikkeamat veloitettaisiin jälkikäteen Kreetan markkinaosapuolilta perustuen yhdysjohdon suunnitelman ja mitatun virtauksen vertailuun ja HEDNO S.A:n laskemaan jakoperusteeseen.

- (18) RAE:n järjestämään julkiseen kuulemiseen saatiin 11 vastausta⁽¹⁰⁾. Perustuen kuulemisen tuloksiin ja vastaajien enemmistön ilmaisemaan pyyntöön minimoida toteutettavan vaihtoehdon taloudelliset vaikutukset vaadittujen rahoitustakuiden ja vakuuksien osalta RAE valitsi kesäkuussa 2021 toteutettavaksi vaihtoehdon 2.
- (19) Kreikka pyytää poikkeusta eräistä asetuksessa (EU) 2019/943 ja direktiivissä (EU) 2019/944 vahvistetuista vaatimuksista Kreetan verkon osalta voidakseen panna täytäntöön siirtymäkaudella sovellettavan, Kreetan sähkön tukkumarkkinoiden toimintaa ja tasesähköä koskevan vaihtoehdon 2 mukaisen hybridimallin.

3.1 Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaiset poikkeukset

- (20) Kreikka katsoo, että ehdotettu hybridimalli on asetuksen (EU) 2019/943 3 artiklassa säädettyjen sähkömarkkinoiden toimintaa koskevien periaatteiden mukainen. Tästä syystä pyydetty poikkeukset eivät koske kyseisen asetuksen 3 artiklaa.

3.1.1 Asetuksen (EU) 2019/943 6 artikla.

- (21) Asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklassa vahvistetaan tasehallintamarkkinoita koskevat säännöt. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta Kreetan osalta, koska hybridimallissa ei järjestetä tasehallintamarkkinoita.

3.1.2 Asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohta

- (22) Asetuksen (EU) 2019/943 7 artiklan 1 kohta koskee sitä, miten siirtoverkonhaltijat ja nimitetyt sähkömarkkinaoperaattorit järjestävät komission asetuksen (EU) 2015/1222⁽¹¹⁾ mukaisesti integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoinnin. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta Kreetan osalta, koska hybridimallissa ei järjestetä vuorokausimarkkinoita eikä päivänsisäisiä markkinoita.

3.1.3 Asetuksen (EU) 2019/943 8 artiklan 1 ja 4 kohta

- (23) Asetuksen (EU) 2019/943 8 artiklan 1 kohdassa asetetaan nimitetyille sähkömarkkinaoperaattoreille velvoite antaa markkinaosapuolten käydä sähkökauppaa päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisa-jankohtaan saakka. Kyseisen asetuksen 8 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että taseselvitysjakso on 15 minuuttia kaikilla suunnittelualueilla. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisistä artikloista Kreetan osalta, koska hybridimalliin ei sisälly vuorokausittaista eikä päivänsisäistä kauppaa eikä 15 minuutin taseselvitysjaksoa Kreetalle.

3.1.4 Asetuksen (EU) 2019/943 9 artikla

- (24) Asetuksen (EU) 2019/943 9 artikla koskee termiinimarkkinoita. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta Kreetan osalta, koska hybridimallissa ei järjestetä termiinimarkkinoita.

⁽¹⁰⁾ Ei-luottamukselliset vastaukset ovat saatavilla RAE:n verkkosivustolla.

⁽¹¹⁾ Komission asetus (EU) 2015/1222, annettu 24 päivänä heinäkuuta 2015, kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta (EUVL L 197, 25.7.2015, s. 24).

3.1.5 Asetuksen (EU) 2019/943 10 artikla

- (25) Asetuksen (EU) 2019/943 10 artikla koskee tarjousten teknisiä rajoja. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta, koska hybridimallissa Kreetaa ei täysin integroida Kreikan sähkön tukkumarkkinoihin ja Kreetan osalta voidaan toimittaa hinnanottajan tilauksia.

3.1.6 Asetuksen (EU) 2019/943 11 artikla

- (26) Asetuksen (EU) 2019/943 11 artikla koskee toimittamatta jääneen sähkön arvon määrittämiseen. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta Kreetan osalta, koska Kreetaa ei pidetä erillisenä tarjousalueena eikä se olisi täysin integroitu Kreikan tarjousalueeseen.

3.1.7 Asetuksen (EU) 2019/943 13 artikla

- (27) Asetuksen (EU) 2019/943 13 artikla koskee ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä. Kreikka pyytää poikkeusta kyseisestä artiklasta Kreetan osalta, koska tasehallintamarkkinoiden puuttumisen vuoksi Kreetalla ei sovelleta ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä koskevia sääntöjä.

3.2 Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaiset poikkeukset

3.2.1 Direktiivin (EU) 2019/944 5 artikla

- (28) Kreikka pyysi hakemuksessaan direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti poikkeusta sähkön markkinapohjaisia toimitushintoja koskevasta peruseriaatteesta. Pyyntö peruutettiin 15 päivänä heinäkuuta 2021 Sen vuoksi tässä päätöksessä ei tarvita lisäanalyysejä.

3.2.2 Direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohta

- (29) Direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklassa vahvistetaan siirtoverkonhaltijoiden tehtävät. Kyseisen artiklan 4–7 kohdassa vahvistetaan lisäpalvelujen, myös taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen, hankinnan periaatteet. Kreikka pyytää poikkeusta 40 artiklan 4–7 kohdasta Kreetaan sovellettavien siirtoverkonhaltijoiden tehtävien osalta, koska Kreetalla ei järjestetä tasehallintamarkkinoita eikä taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinapohjaista hankintaa.

3.3 Pyydetyn poikkeuksen kesto

- (30) Kreikka pyytää poikkeusta siirtymäkaudeksi, joka alkaa vaiheen I käyttöönotosta, jonka odotetaan tapahtuvan vuoden 2021 toisella neljänneksellä, ja päättyy vaiheen II käyttöönottoon, jonka odotetaan tapahtuvan vuoden 2023 loppuun mennessä.

4. KUULEMISEN AIKANA VASTAANOTETUT HUOMAUTUKSET

- (31) Komissio sai kuulemisen aikana vastauksen Bulgarian viranomaisilta, jotka ilmoittivat, etteivät ne vastusta Kreikan esittämää poikkeushakemusta.

5. ARVIOINTI

- (32) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan mukaan poikkeus 3 ja 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan, 14–17 artiklan, 19–27 artiklan, 35–47 artiklan ja 51 artiklan asiaankuuluvista säännöksistä voidaan myöntää, jos jäsenvaltio voi osoittaa, että pienten liitettyjen verkkojen käytössä on huomattavia ongelmia.

- (33) Direktiivin (EU) 2019/944 66 artiklan mukaan poikkeus 7 ja 8 artiklan sekä IV–VI luvun asiaankuuluvista säännöksistä voidaan myöntää, jos jäsenvaltio voi osoittaa, että pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen käytössä on huomattavia vaikeuksia. Pienet erilliset verkot voivat hakea poikkeusta myös kyseisen direktiivin 4, 5 ja 6 artiklasta.

- (34) Syrjäisimpiä alueita lukuun ottamatta poikkeuksen on oltava kestoltaan rajoitettu, ja siihen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähkön sisämarkkinoihin.
- (35) Poikkeuksessa on lisäksi pyrittävä varmistamaan, ettei se haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoja.

5.1 Pieni liitetty verkko

- (36) Asetuksessa (EU) 2019/943 ei säädetä yleisistä ja automaattisista pieniä erillisiä tai pieniä liitettyjä verkkoja koskevista poikkeuksista. Näin ollen, vaikka unionin sähköverkkosten koossa ja teknisissä ominaisuuksissa on suuria eroja, kaikki tällaiset verkot voivat ja niiden on toimittava koko sääntelykehysten mukaisesti.
- (37) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdassa kuitenkin säädetään poikkeuksesta tietyistä kyseisen asetuksen säännöksistä, jos jäsenvaltiot osoittavat muun muassa, että kyseisten säännösten soveltaminen pieniin liitettyihin verkkoihin voisi aiheuttaa niiden käytössä huomattavia ongelmia erityisesti maantieteellisten olosuhteiden tai kyseisten verkkojen kannalta olennaisten kysyntäprofiilien vuoksi.
- (38) Direktiivin (EU) 2019/944 2 artiklan 43 alakohdan mukaan 'pienellä liitettyllä verkolla' tarkoitetaan "mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle viisi prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämisistä toisiin verkkoihin".
- (39) Kreetan saari on pieni liitetty verkko, koska sen kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996. Vaiheen I valmistumisen myötä noin kolmannes Kreetan vuotuisesta kulutuksesta katetaan yhteenliittämillä Manner-Kreikan sähköverkkoon.
- (40) Näin ollen vaiheen I valmistuttua Kreetaa katsotaan asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuksi pieneksi liitettyksi verkoksi.

5.2 Huomattava ongelma verkkojen käytössä

- (41) Lainsäätäjä ei ole määritellyt asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua huomattavaa ongelmaa eikä komissio ole määritellyt sitä omassa päätöksentekokäytännössään. Avoimen muotoilun ansiosta komissio voi ottaa huomioon kaikki mahdolliset pienten verkkojen erityistilanteeseen liittyvät ongelmat edellyttäen, että ne ovat huomattavia eivätkä vain vähäpätöisiä. Ongelmissa voi olla merkittäviä eroja, jotka voivat johtua paitsi kyseisen verkon maantieteellisistä erityisominaisuuksista, tuotannosta ja kulutuksesta myös teknisestä kehityksestä, kuten sähkön varastoinnista ja pientuotannosta. Lisäksi näiden huomattavien ongelmien on liityttävä pienten erillisten verkkojen ja pienten liitettyjen verkkojen toimintaan.
- (42) Kreikka nostaa esiin seuraavat ongelmat Kreetan sähkömarkkinoiden toiminnassa siinä tapauksessa, että Kreetan markkinaosapuolet liitetään täysin mannermaan yhteenliitettyssä verkossa toimiville Kreikan sähkömarkkinoille joko laajentamalla Kreikan tarjousalue kattamaan Kreetaa tai muodostamalla uusi Kreetan tarjousalue:
- a) mittausinfrastruktuurin puutteiden vuoksi Kreetan markkinaosapuolet eivät voi osallistua täysin Kreikan vuorokausimarkkinoille, päivänsisäisille markkinoille ja tasehallintamarkkinoille. Tarvittavia mittausjärjestelmiä ei ole käytössä eivätkä ne ole valmiita ennen vuotta 2023;
- b) uuden yhdysjohdon (vaihe I) on oltava käyttövalmis käyttöönottopäivästä alkaen, jotta kreikkalaisille kuluttajille ei aiheutuisi ylimääräisiä kustannuksia. Kyseisen yhdysjohdon sähkön vaihto vähentää tuotantoa Kreetan kalleimmista lämpöyksiköissä, mikä alentaa Kreetalle toimitetun sähkön kokonaiskustannuksia ja vastaavaa kreikkalaisille kuluttajille aiheutuvaa julkisen palvelun velvoitteen maksua. Se vähentäisi myös hiilidioksidipäästöjä;

- c) vaiheen I valmistumisen tuloksena olevaa yhdysjohtoa käytetään sen saatavilla olevaan enimmäiskapasiteettiin, ja sen odotetaan ylikuormittuvan suurimman osan ajasta, kunnes vaihe II valmistuu. Asetuksen (EU) 2019/943 ja direktiivin (EU) 2019/944 täysimääräinen soveltaminen johtaisi Kreetan yhdentymiseen sähkömarkkinoille yhden tai kahden tarjousalueen kautta, mikä johtaisi seuraaviin kahteen skenaarioon:
- yksi tarjousalue: Kreetan liittäminen sähkön tukkumarkkinoille Manner-Kreikan tarjousalueen kautta johtaisi korkeisiin ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn kustannuksiin, joiden IPTO SA arvioi vuoden 2019 tietojen perusteella olevan noin 240 miljoonaa euroa vuodessa ja jotka kohdistuisivat kreikkalaisiin kuluttajiin;
  - kaksi tarjousaluetta: Kreetan liittäminen sähkön tukkumarkkinoille erillisenä tarjousalueena ei olisi kestävä ratkaisu. Lyhyen siirtymäkauden jälkeen tapahtuvan vaiheen II valmistumisen odotetaan vähentävän Kreetan sähköverkon ja Manner-Kreikan sähköverkon välistä rakenteellista ylikuormitusta.
- (43) Johdanto-osan 41 ja 42 kappaleessa esitetyn perusteella Kreikka toteaa, että on löydettävä siirtymäkautta koskeva ratkaisu. Koska vaiheen I kokeiluvaihe käynnistyi 3 päivänä heinäkuuta 2021 ja kaupallinen vaihe 1 päivänä marraskuuta 2021 ja ottaen huomioon, että markkinatoimijoiden on mukautettava toimintaansa ja ratkaisu on luonteeltaan väliaikainen, kyseinen ratkaisu olisi otettava käyttöön sujuvasti ja lyhyessä ajassa ilman merkittäviä muutoksia nykyiseen lainsäädäntö- ja sääntelykehykseen. Tältä osin kaksi tarjousaluetta sisältävä lähestymistapa vaikuttaa yhteensopimattomalta aikarajoitusten kanssa, erityisesti kun otetaan huomioon asetuksen (EU) 2019/943 14 artiklan ja asetuksen (EU) 2015/1222 32 artiklan mukainen prosessi, jota on noudatettava uuden tarjousalueen perustamiseksi.
- (44) Perustuen IPTO S.A:n tekemään arviointiin sekä arvioon Kreetan markkinoiden toiminnasta aiheutuvista kustannuksista kolmen eri skenaarion osalta, eli hakemuksessa ehdotetun hybridimallin, yhden tarjousalueen lähestymistavan ja kahden tarjousalueen lähestymistavan osalta, hybridimallin vuotuisten hyötyjen arvioidaan olevan 156 miljoonaa euroa. Kahden muun skenaarion osalta yhden tarjousalueen lähestymistavan vuotuinen hyöty on arviolta 121 miljoonaa euroa ja kahden tarjousalueen lähestymistavan vuotuinen hyöty arviolta 113 miljoonaa euroa. Sen vuoksi Kreikka katsoo, että ehdotettu hybridimalli olisi paras mahdollinen lähestymistapa siirtymäkauden aikana.
- (45) Kreikan viranomaiset ovat huomauttaneet, että Kreetan markkinaosapuolten tosiasiallista osallistumista Kreikan sähkömarkkinoille haittaa se, että saarella ei ole asianmukaista mittausinfrastruktuuria (ks. johdanto-osan 42 kappale).
- (46) Vaikka uuden yhdysjohdon (vaihe I) käytöstä johtuisi huomattavia etuja, kuten pienemmät hiilidioksidipäästöt ja saarella toimitettavan sähkön edullisempi hinta, yhdysjohdon odotetaan ylikuormittuvan suurimman osan ajasta, kunnes vaihe II valmistuu (ks. johdanto-osan 7 ja 42 kappale).
- (47) Näistä syistä, Kreetan markkinaosapuolten liittyminen Kreikan sähkömarkkinoille aiheuttaisi merkittäviä ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyn kustannuksia, jos se tapahtuisi laajentamalla Kreikan tarjousalue kattamaan Kreetan (ks. johdanto-osan 7 ja 42 kappale). Toisaalta erillisen tarjousalueen perustaminen Kreetalle lyhytaikaisesti ei ole oikeasuhteista, kun lisäksi otetaan huomioon, että vaiheen II valmistumisen pitäisi vähentää Kreetan sähköverkon ja Manner-Kreikan sähköverkon välistä rakenteellista ylikuormitusta (ks. johdanto-osan 8 ja 43 kappale).
- (48) Johdanto-osan 42–47 kappaleessa sekä johdanto-osan 7 ja 8 kappaleessa esitetyn perusteella komissio katsoo, että Kreikka on osoittanut, että Kreetan sähköverkon käytössä pienenä liitettynä verkkona on huomattavia ongelmia, kunnes sen täydellinen yhteenliittäminen manneverkkoon on saatu päätökseen. Kreikan viranomaisten ehdottamalla tilapäisellä hybridimallilla pyritään ratkaisemaan nämä ongelmat ja siihen liittyy merkittäviä etuja verrattuna Kreetan verkon täydelliseen integroimiseen Kreikan sähkömarkkinoille siirtymäkauden aikana.

5.3 Poikkeuksen soveltamisala

- (49) Jotta Kreetan saarta koskeva hybridimalli voidaan panna täytäntöön siirtymäkauden aikana, on tarpeen poiketa asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdan säännöksistä.
- (50) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa ei mainita mahdollisuutta poiketa sen 13 artiklasta. Kun kuitenkin otetaan huomioon poikkeus 6 artiklasta, 7 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta, jos poikkeus myönnetään, 13 artiklaa ei todellisuudessa sovelleta. Asetuksen (EU) 2019/943 2 artiklan 26 alakohdassa 'ajojärjestyksen uudelleenmäärittely' määritellään toimenpiteeksi, mukaan lukien rajoittaminen, jonka aktivoi yksi tai useampi siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija säätämällä tuotantoa, kuormitusjärjestelyjä tai molempia muuttaakseen fyysisiä virtauksia sähköjärjestelmässä ja vähentääkseen fyysistä ylikuormitusta tai muuten varmistaakseen verkon käyttövarmuuden. Taustalla on ajatus siitä, että verkonhaltija korjaa markkinatuloksen varmistaakseen, että se vastaa verkon fyysisiä ominaisuuksia. Jos markkinoiden peruskehys ei ole sovellettavissa, korjaukselle ei ole tarvetta.
- (51) Lisäksi ajojärjestys määritellään uudelleen Manner-Kreikassa käyttäen tasetarjouksia asetuksen (EU) 2019/943 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tasehallintamarkkinoiden puuttuminen Kreetalla poikkeuksen voimassaoloaikana ei siten mahdollistaisi integroimista Kreikan ajojärjestyksen uudelleenmäärittelymenetelmään.
- (52) Johdanto-osan 49, 50 ja 51 kappaleesta johtuen asetuksen (EU) 2019/943 13 artiklaa ei todellisuudessa sovelleta. Komissiolla ei kuitenkaan ole toimivaltaa tehdä kyseistä säännöstä koskevaa päätöstä, eikä se näin ollen myönnä sen osalta muodollista poikkeusta.
- (53) Hybridimallissa kreikkalainen siirtoverkonhaltija IPTO SA ei hanki Kreetalla tasehallintapalveluja ja taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdan mukaisesti asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklasta ja 7 artiklan 1 kohdasta tehdyn poikkeuksen vuoksi.
- (54) Sen vuoksi poikkeusta sovelletaan ainoastaan Kreetaan.

5.4 Ei haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoja

- (55) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan viidennen alakohdan mukaan poikkeusta koskevalla päätöksellä on pyrittävä varmistamaan, ettei se haittaa siirtymistä uusiutuvaan energiaan, jouston lisäämistä, energian varastointia, sähköistä liikkumista eikä kulutusjoustoja.
- (56) Ainakin osittaiseen Manner-Kreikkaan yhteenliittämiseen asti Kreetaan sovellettiin teknisiä rajoituksia, joiden mukaan uusiutuvien energialähteiden osuus kuormituksesta sai olla enintään 25 prosenttia käyttövarmuusrajoi-
tusten vuoksi. Vaiheen I valmistuminen poistaa kyseisen uusiutuvia energialähteitä koskevan rajoituksen. Hybridimallin avulla Kreetaa voi viedä sähköä alhaisen kuormituksen ja korkean uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan tuotannon aikana, jotta vältetään uusiutuvan energian käytön rajoittaminen.
- (57) Jouston lisäämisen, energian varastoinnin ja kulutusjouston osalta mahdollisuus tarjota sähköjärjestelmää tukevia joustopalveluja, kuten varastointia, riippuu hintasignaalien laadusta ja niiden kyvystä tarjota tehokkaita investointiin ja ajojärjestykseen liittyviä kannustimia kyseisten palvelujen tarjoajille. Tavallisesti tarjousalueen rakenteellinen ylikuormitus, joka vallitsee vaiheesta I vaiheeseen II ulottuvan siirtymäkauden aikana, voi johtaa sijaintikohtaisiin joustopalveluihin liittyvien investointisignaalien vääristymiseen. Kreetaan ja Manner-Kreikkaan sovellettavassa kahden tarjousalueen lähestymistavassa investointisignaali olisi kuitenkin erittäin epävakaa, kun otetaan huomioon aikataulu, jolla rakenteellista ylikuormitusta helpottava vaihe II ja Kreetan ja Manner-Kreikan täydellinen yhteenliittäminen valmiiksi. Koska yhteys mannermaahan mahdollistaa joustopalvelujen markkinapohjaisen tarjoamisen, lyhykestoinen poikkeus, joka mahdollistaa Kreetan nopean liittymisen mannermaan verkkoon, on hyödyllinen kulutusjouston, energian varastoinnin ja muiden joustolähteiden yhdyntymisen kannalta.

- (58) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa ei edellytetä, että poikkeusta koskevilla päätöksillä maksimoidaan joustoa tai energian varastointia koskeva potentiaali, vaan niillä pyritään ainoastaan varmistamaan, ettei poikkeus haittaa sitä. Toisin sanoen poikkeuksen ei tule estää kehitystä, joka ilman poikkeusta tapahtuisi luontaisesti. Tältä osin on erittäin tärkeää, että poikkeus on tilapäinen ja että valmius täydelliseen markkinatoimintaan on olemassa heti, kun vaihe II on saatu päätökseen.
- (59) Vaikka poikkeus ei haittaa siirtymistä jouston lisäämiseen, energian varastointi mukaan luettuna, on tärkeää ottaa huomioon asianmukaisten investointisignaalien tarve ja poikkeuksen vaikutus mahdollisiin varastointia tai muuta joustoa koskeviin investointeihin.
- (60) Koska hybridimallia sovelletaan vain siirtymävaiheessa, sillä ei ole havaittavaa vaikutusta uusiutuvan energian, joustavuuden, energian varastoinnin, sähköisen liikkumiseen eikä kulutusjoustopon jatkokehittämiseen.
- (61) Komissio vahvistaa asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklan 1 kohdan mukaisesti, missä määrin poikkeuksessa on huomioitava verkkosääntöjen ja suuntaviivojen soveltaminen. Verkkosääntöjä ja suuntaviivoja sovelletaan Kreetaan lukuun ottamatta määräyksiä, joihin edellä 5.3 kohdassa esitetty poikkeuksen soveltamisala vaikuttaa.

5.5 Poikkeuksen keston rajoittaminen ja ehdot, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähköön sisämarkkinoihin

- (62) Asetuksen (EU) 2019/943 64 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että ”poikkeuksen on oltava kestoaltaan rajoitettu ja siihen sovelletaan ehtoja, joiden tavoitteena on lisätä kilpailua ja yhdentymistä sähköön sisämarkkinoihin”.
- (63) Poikkeuspyyntö rajoittuu siirtymäkauteen, joka päättyy viimeistään vuoden 2023 lopussa.
- (64) Kreetan ja Manner-Kreikan verkon välisen yhdysjohdon sekä asianmukaisen mittausinfrastruktuurin, jonka avulla Kreetta voi liittyä osaksi Kreikan sähköön tukkumarkkinoita, odotetaan olevan toiminnassa vuoden 2023 loppuun mennessä. Mahdolliset lisäviivästykset edellyttävät uutta poikkeuspyyntöä.

5.6 Voimassaoloaika

Hakemus on vastaanotettu ennen vaiheen I valmistumista. Jotta vältetään sääntelykehiksen nopeat ja ennakoimattomat muutokset, jotka voisivat vakavasti haitata markkinoiden toimintaa Kreetan saarella ja mahdollisesti Manner-Kreikassa, tätä päätöstä olisi sovellettava vaiheen I käyttöönottopäivästä alkaen.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Helleenien tasavallalle myönnetään poikkeus asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklan, 7 artiklan 1 kohdan, 8 artiklan 1 ja 4 kohdan, 9, 10 ja 11 artiklan sekä direktiivin (EU) 2019/944 40 artiklan 4–7 kohdan säännöksistä Kreetan osalta.

2 artikla

Edellä 1 artiklan nojalla myönnettyä poikkeusta sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2023 tai Kreetan ja Manner-Kreikan välisen yhteenliittännän vaiheen II valmistumiseen sen mukaan, kumpi ajankohdista on aikaisempi.

3 artikla

Helleenien tasavallan on ilmoitettava Euroopan komissiolle vuoden 2022 loppuun mennessä Kreetan ja Manner-Kreikan välisen yhteenliittännän vaiheen II valmistumisen ja kaupallisen toiminnan edistymisestä ja jäljellä olevasta suunnittelusta, mukaan lukien sellaisen riittävän mittausinfrastruktuurin käyttöönotto ja käyttö, joka mahdollistaa Kreetan osallistumisen Kreikan tukku- ja tasehallintamarkkinoille.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Helleenien tasavallalle.

Tehty Brysselissä 21 päivänä helmikuuta 2022.

Komission puolesta

Kadri SIMSON

Komission jäsen
